

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 9. oktobra 1861.

Razglas.

Kovaška in živinozdravniška šola v Ljubljani se bo začela spet o sv. Martinu prihodnjega mesca.

Kdor želi v šolo priti, da se izučí umnega podkovstva zdravih, napčenih in bolnih kopit, kakor se od pravega mojstra terja, naj se oglasi kmali po vseh Svetih pri podpisane mu vodstvu in se skaže: 1) z domovinskim listom, 2) s pismom, da se je pri kakošnem mojstru navadnega kovaštva izučil, 3) s pričo svojega fajmoštra, da je lepe in poštene obnaše, in 4) da zná po domače (slovenski) brati in pisati, ker vsi nauki se razlagajo v domačem jeziku, v katerem so tudi bukve spisane.

Z učenjem umnega podkovstva se začne učenje bolno živino ozdravljati in vse to, kar se veže s tem naukom. V to šolo se jemljejo kovači, pa tudi drugi, ki niso kovači, kateri kažejo, da so za to šolo dosti bistrega uma in dosti močni, utegnejo kadaj pripravi živinozdravniški pomočniki biti.

Vse bolj natanko se pozveda v tej šoli na spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Vodstvo kovaške in živinozdravniške šole v Ljubljani 8. oktobra 1861.

Vertni in poljski čuvaji.

Našim županom v prevdarek.

(Konec.)

Če zná poljski čuvaj koliko toliko tudi s sadjorejo se pečati, se zná porabiti tudi za vertnega čuvaja, za kar mu gotovo nekoliko časa ostaja, posebno ob pozimskem času, za kar, se samo vé, naj tudi posebno plačilo dobiva. Če kaka srenja takega čuvaja, ki obé službi ob enem opravlja, dobro plačuje, da mu ni treba za svoj potrebni živež posebej skerbeti, more tudi po pravici od njega zahtevati, da svojo dolžnost natanko opravlja.

Tù in tam se poljskemu ali vertnemu čuvaju tudi opravilo občinskega služabnika, ponočnega čuvaja ali kaka druga očitna služba izročuje, da ima bolji zaslužek. Jez pa nisem nikakor te misli, če se ravno tù in tam priporoča. Poljski čuvaj ne more zraven svojega poljskega opravila tudi službo ponočnega stražnika opravljati, on mora ponoči nekatere ure počivati. Če bi se mu tudi služba občinskega služabnika prepustila, bi se on dostikrat ravno takrat od poljske službe odtegnil, kadar bi se morebiti najbolj potreboval. Služba vertnega čuvaja se dá skorej najbolj s službo poljskega čuvaja zediniti, ker obe službi imate le s poljem opraviti; toda od vertnega čuvaja se zahteva več vednosti kakor od poljskega čuvaja; zato se mora vertnemu čuvaju na vsako vižo tudi boljša plača dati, kakor poljskemu čuvaju. Tukaj bomo po Lukas-ovi in Jäger-jevi osnovi opravilo in plačilo vertnega čuvaja naznanili.

1. Vertnemu čuvaju se izročujejo opravila vertnarije cele srenje, ktere sam opravlja ali jih pa drugim prepusti, da jih pod opazbo njegovo opravijo. Zato dobí iz srenjske denarnice vsako leto posebno darilo. Njegov poglavitni za-

služek je ravno tak kakor družih dninarjev, ki se za posebne dela udinjujejo. Zraven udinjanega plačila se od vertnega čuvaja tudi terja, da prevzame in oskerbí tudi vse v drevorejo spadajoče opravila na privatnih drevnih sadiščih, vertih itd. Zasebniki, kateri bi radi za ene dni vertnega čuvaja v štero vzeli, se morajo zastran tega pri občinskem županu oglasiti. Če potrebuje vertni čuvaj za večje opravila pomagacev, mora za nje o pravem času poskerbeti in po primeri dela tudi plačati.

Vertni čuvaj mora skoz celo leto včasih štirinajst dni do treh tednov enkrat vse drevne sadišča (vertne šole) v srenji pregledati. Tega pregleda se mora po vsakem viharji in nevihti podstopiti in kar je treba, koj popraviti.

O pozni jeseni, koj ko se drevesa sadja oberó in otresejo, mora vertni čuvaj stan in število občinskih sadnih dreves na znanje dati, in oznaniti, koliko se jih pogreša, da se nadomestijo.

Vertno orodje si mora vertni čuvaj omisliti in v dobrem stanu deržati. K prvi napravi dobí 12 gold. Za ohranjenje in poznejo pripravo potrebnega orodja dobí razun tega vsako tretje leto po 5 goldinarjev.

Potrebne podporne in drevne kole mora pa srenja omisliti. Da bo mogel vertni čuvaj mlado drevje h kolom privezovati, si mora na odmerjeni prostor bek zasaditi. Drevni vosek in smolo, kar ju za cepljenje potrebuje, ravno tako tudi liče si mora vertni čuvaj sam omisliti.

Drevno mazilo, ki se najbolje napravi iz 1 dela ilovce, 1 dela kravjeka, polovice pepéla, nekoliko peska in kravje dlake, mora vertni čuvaj oskerbeti.

Za gnoj, kar ga je za pognojénje dreves potreba, mora srenja skerbeti. Vertni čuvaj mora pa za napravo komposta (mešanega gnoja) skerbeti, ktere ga mu ima srenja posebej plačati.

Vertni čuvaj prejme za vsako drevo, ki ga na novo posadi, 12 kr. Toda mora pri tem vse dela opraviti, vsaditi ga, privezati, s ternjem ovezati, da ga živina ne omuli in ne poškodova, tudi da čeversto raste, sam skerbeti. Razun tega mora, če kako drevo usahne, ali če rasti noče, drugo nadomestiti za pol manjšo plačo.

Vertni čuvaj dobí za snaženje vsake češplje, breskve, marelice in orehov, od tega časa, ki se več ne obrezuje (5—6 let po sajenji) po krajcarji.

Za pomlajevanje (odžaganje ali odsekanje nepotrebnih ali suhih vej) košičnega sadnega drevesa dobí vertni čuvaj po velikosti drevesa 3 do 6 kr., za češpljevo drevo pa 2 do 4 kr. Od necepljenih dreves dobí pa za vsako cepljenje z voskom, mazilom in veznim ličjem vred po 4 kr. To plačilo dobí pa še le takrat, kadar jamejo cepiči zelenéti in poganjati. Za sterganje kože malih dreves dobí po pol do 1 kr., za večje po 1 do 2 kr., za umivanje enega debla 2 do 3 kraje.

Za obiranje gosenc pozimi se mu plača od drevesa po 1 do 4 kr., za ovezu smolnatih trakov, da škodljive gosence na drevo ne lezejo, se mu dá od vsacega drevesa po 1 kr., za odkopanje zemlje po 3 do 4 čevlje v kolobaru krog debla v jeseni po pol kr.